

Aborter i Norden 2021

Antalet aborter minskar i Norden

CENTRALA RÖN

- Finland har minst aborter i Norden.
- Tonårsaborter har minskat i alla nordiska länder under senaste åren.
- Ländernas lagstiftning skiljer sig från varandra.
- Antalet aborter ökade inte efter den nya lagstiftningen på Island.
- Den finska lagstiftningen förnyas den 1 september 2023.

År 2021 utfördes i Finland, Sverige, Norge och på Island cirka 53 000 aborter, dvs. 11,5 aborter per 1 000 kvinnor i fertil ålder (15–49 år). Antalet aborter var minst i Finland (6,7/1 000 kvinnor i samma ålder) och störst i Sverige (15,1/1 000 kvinnor i samma ålder). Det finns ingen information för Danmark för år 2019–2021¹. I Danmark utfördes ca 14 300 aborter år 2018.

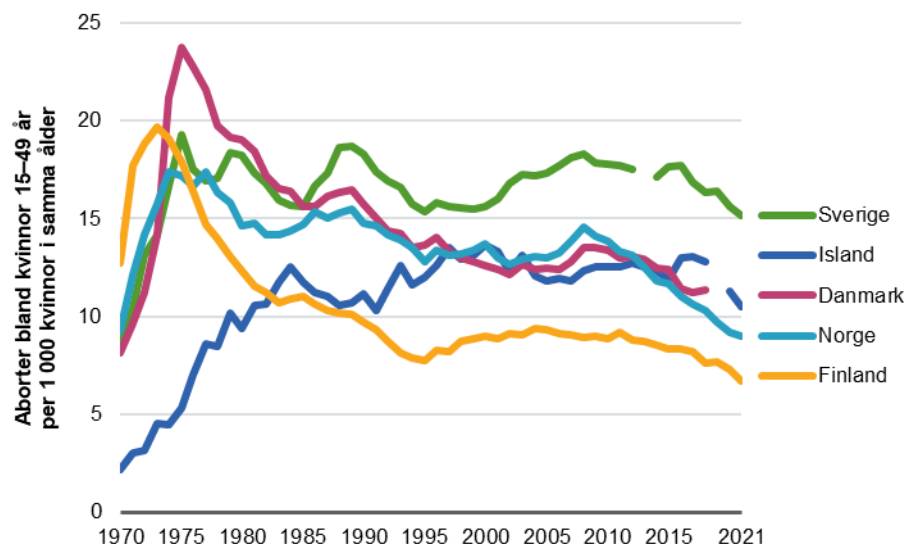
På 2000-talet har antalet aborter i åldersgruppen under 20 år minskat i alla nordiska länder. Norge och Finland hade betydligt mindre aborter än Sverige år 2021 och mindre än Island och Danmark hade året innan.

Även om antalet alla aborter är lite högre än i början av 2000-talet, har totalantalet minskat under de sista åren och är klart mindre än under åren med de högsta abortantalen på 1970- och 1980-talet. Då utfördes 85 000–100 000 aborter årligen.

Islands reviderade lagstiftning trädde i kraft i september 2019². Enligt den nya lagstiftningen kan en abort beviljas på Island på kvinnans egen begäran fram till den 22:e graviditetsveckan. Den nya, mer liberala lagstiftningen orsakade ingen ökning i antalet aborter på Island.

Finland har den strängaste abortlagstiftningen i Norden. Finlands lagstiftning om avbrytande av graviditet förnyas från och med den 1 september 2023, varefter avbrytande på kvinnans egen begäran kommer att vara möjligt till slutet av den 12:e graviditetsveckan.

Figur 1. Aborter i Norden per 1 000 kvinnor i fertil ålder (15–49 år) 1970–2021

Information saknas för Sverige år 2013, Danmark för år 2019–2021 och Island för år 2019.

Anna Heino

fornamn.efternamn@thl.fi

Mika Gissler

fornamn.efternamn@thl.fi

¹ Det finns ingen information för år 2019–2021 för Danmark. Delvis har tal för 2018 använts för jämförelser.

² [Islands abortlagstiftning](#).

Material i statistiken

Statistiken inkluderar statistik över aborter från alla nordiska länder (Island, Norge, Sverige, Finland och Danmark).

Statistiken baseras huvudsakligen på data från de nordiska abortregistren. Dessa samlar in information om alla aborter i varje land enligt nationella definitioner.

Data från det finska abortregistret har funnits sedan 1983. Motsvarande register i Norge har varit i drift sedan 1967, på Island sedan 1972 och i Sverige och Danmark sedan 1973.

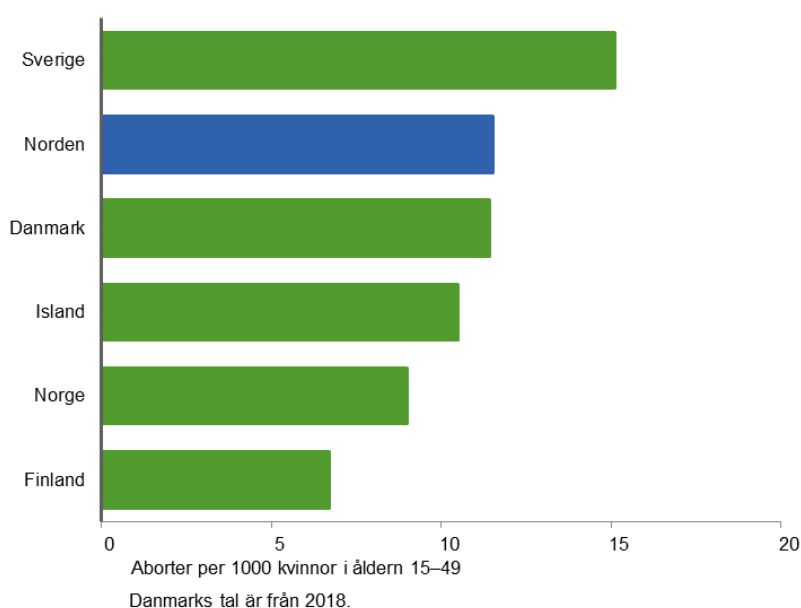
Dessutom bygger rapporten på statistik publicerad av nationella statistikbyråer, EU:s statistikbyrå Eurostat, OECD (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling), Världshälsoorganisationen (WHO) och ESHRE (European Society for Human Reproduction and Embryology).

År 2021 i Finland, Norge, Sverige och på Island utfördes i Norden cirka 53 000 aborter, av vilka cirka 33 700 gjordes i Sverige, 10 800 i Norge, 7 600 i Finland och 900 på Island. År 2018 utfördes cirka 14 300 aborter i Danmark. Ländernas andelar av alla aborter har varit rätt oförändrade under 2000-talet. Andelen har ökat en aning i Sverige medan andelar i de andra länderna har minskat lite. (Sotkanet indikator [10101](#))

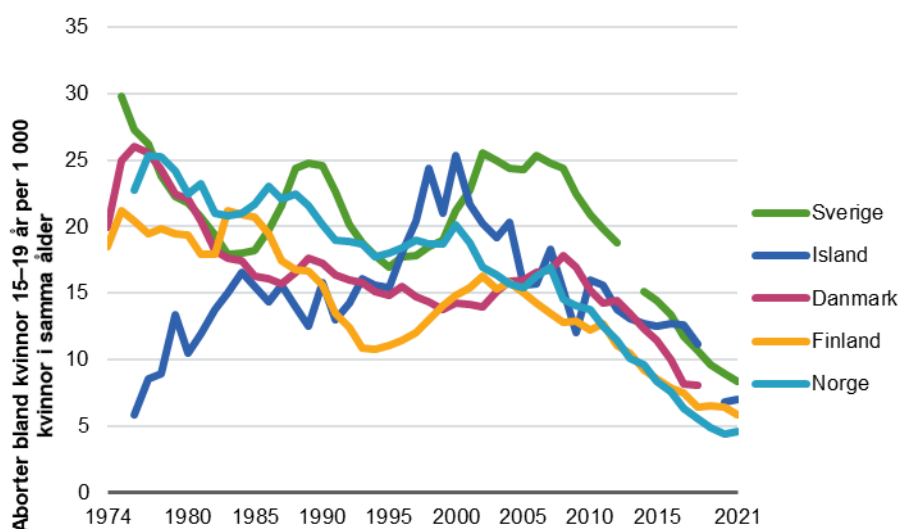
Även om antalet alla aborter är lite högre än i början av 2000-talet, har totalantalet minskat under de sista åren och är klart mindre än under åren med de högsta abortantalen på 1970- och 1980-talet. Då utfördes 85 000–100 000 aborter årligen.

År 2021 utfördes i Finland, Sverige, Norge och på Island totalt 11,5 aborter per 1 000 kvinnor i fertil ålder (15–49 år). Antalet aborter var minst i Finland (6,7/1 000 kvinnor i samma ålder) och störst i Sverige (15,1/1 000 kvinnor i samma ålder). I 2018 utfördes 11,4 aborter per 1 000 kvinnor. (Figur 2, Sotkanet indikator [10053](#))

Figur 2. Aborter i Norden per 1 000 kvinnor i åldrarna 15–49 år 2021, för Danmark år 2018

Figur 3. Aborter i Norden bland kvinnor under 20 år per 1 000 kvinnor i åldrarna 15–19 år 1974–2021

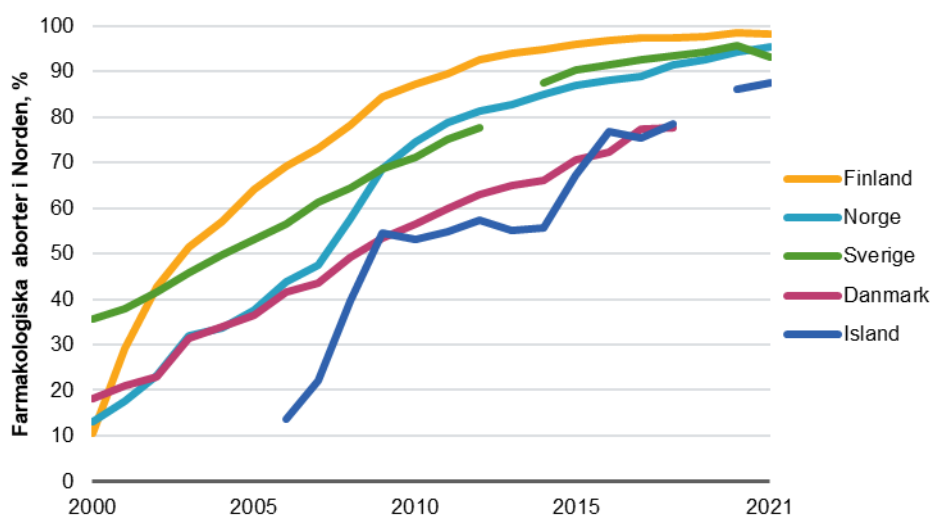
Information saknas för Sverige år 2013, Danmark för år 2019–2021 och Island för år 2019.

På 2000-talet har antalet aborter i åldersgruppen under 20 år minskat i alla nordiska länder. Norge och Finland hade betydligt mindre aborter än Sverige och Island år 2021. (Figur 3, Sotkanet indikator [10052](#))

Andelen aborter som utförs före utgången av åttonde veckan har ökat i alla nordiska länder. I jämförelse mellan finska, svenska, norska och isländska tal var andelen tidigare aborter störst på Island (88,7 %). Motsvarande andelen är lägst i Finland (77,5 %). Antalet aborter som utförs efter 12 fulla graviditetsveckor har varit rätt oförändrat i Norden.

Farmakologisk abort har varit möjligt i alla nordiska länder sedan 2006, då Island tog den i bruk. Andelen farmakologiska aborter har ökat tydligt varje år. Andelen var störst i Finland (98,2 %) och lägst på Island (87,4 %) (Tal för Danmark saknas för år 2019–2021). (Figur 4.)

Figur 4. Farmakologiska aborter i Norden 2000–2021, %

Lagstiftning om aborter

I de nordiska länderna har abortlagstiftning varit rätt tillåtande allt sedan 1970-talet. Den nuvarande abortlagstiftningen i Finland, som gäller till hösten 2023, är från 1970 och 1985, i Danmark från 1973, i Sverige, i Norge från 1978 och på Island från 2019. Ländernas lagstiftning skiljer sig emellertid från varandra.

I Danmark, Norge, Sverige och ny också på Island beviljas abort på kvinnans egen begäran. I Danmark och Norge finns den här möjligheten fram till utgången av den 12:e graviditetsveckan och i Sverige ända fram till utgången av den 18:e graviditetsveckan. På Island har aborten varit möjligt enligt kvinnans egen begäran ända till 22:e graviditetsvecka sedan år 2019. Även efter denna tidpunkt är en abort möjlig i länderna i fråga, men då krävs det tillstånd av antingen en nationell eller regional myndighet.

I Finland krävs det däremot alltid tillstånd som beviljas på vissa lagstadgade grunder. Före den 12:e graviditetsveckan beviljas tillståndet i allmänhet av en eller två läkare. Efter den 12:e graviditetsveckan krävs det tillstånd av en nationell myndighet (Valvira). Finlands abortlag förnyas den 1 september 2023, varefter den gravidas egen begäran räcker för avbrytning om graviditeten har varat högst 12 veckor.

I Finland är det möjligt att avbryta graviditeten på grund av en fosterskada ända till den 24:e graviditetsveckan. På Island och i Norge och Danmark är den övre gränsen inte specificerad. I Sverige är abort på grund av fosterskada möjligt ända till den 22:e graviditetsveckan.

Aborter i andra europeiska länder

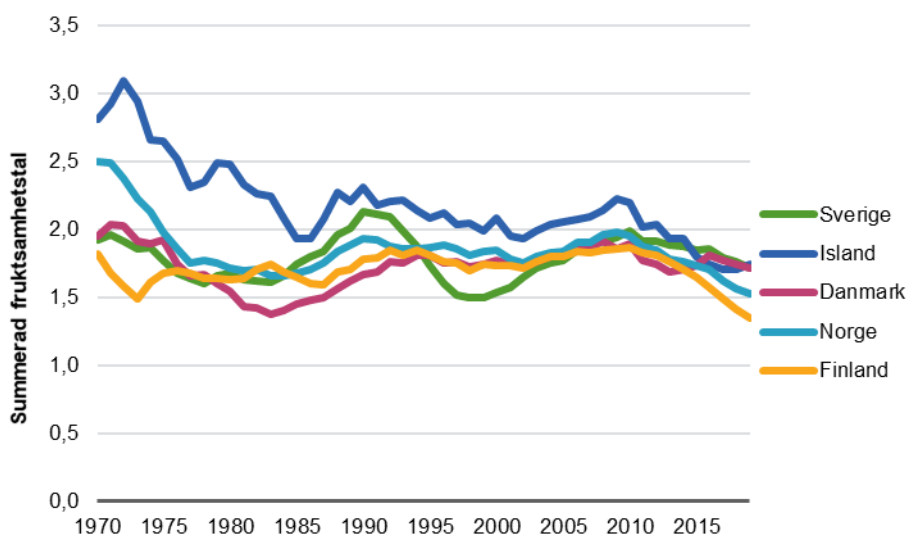
Jämfört med andra europeiska länder antalet aborter är tämligen låg i Norden. Lagstiftningen om aborter i de europeiska länderna varierar mycket, vilket påverkar antalet statistikförda legala aborter.

I Europa utförs mest aborter i f.d. Sovjetunionen och minst på Malta och i Polen, var abort är praktiskt taget illegal eller mycket begränsad. Irland fick en frisinnad lagstiftning i december 2018, och sedan dess har det varit betydligt fler aborter i Irland än tidigare, men ändå klart mindre i proportion till befolkningen än till exempel i de nordiska länderna. Bland västeuropeiska länder utförs mindre aborter än i Finland i t.ex. Tyskland och Schweiz, som har relativt liberal lagstiftning om aborter (tidig abort är tillåten enligt kvinnans egen önskan mm.)^{3,4}.

Fertilitet i Norden

År 2021 föddes det i Norden 288 500 barn (Sotkanet indikator [10074](#)). Det summerade fruktsamhetstalet (antalet levande födda barn som en kvinna skulle föda under hela sin fruktsamma period enligt det berörda årets fruktsamhetsnivå) var på Island (1,82) och lägst i Finland (1,46). (Figur 5, Sotkanet indikator [10072](#).)

Figur 5. Summerad fruktsamhetstal i Norden år 1970–2021

Under koronapandemin ökade fruktsamheten i alla nordiska länderna år 2021. Även om fruktsamheten har sjunkit under 2010-talets nivå, är den fortfarande relativt hög i Norden (utom Finland) jämfört med andra europeiska länder. År 2020 var summerade fruktsamhetstalet för EU 27-länder snitt 1,50. År 2020 var summerade fruktsamhetstalet högst i Frankrike (1,83). Lägst fruktsamhetstalet var på Malta (1,13)⁵.

³ [Eurostat database/Abortion ratio](#) [Som 9.2.2023.]

⁴ Terminations of pregnancy in the European Union (2012). Gissler M, Fronteira I, Jahn A, Karro H, Moreau C, Oliveira da Silva M, Olsen J, Savona-Ventura C, Temmerman M, Hemminki E; REPROSTAT group. BJOG. 2012 Feb;119(3):324-32.

⁵ [Eurostat Database/Total Fertility Rate](#). [som 9.2.2023.]

Begrepp och definitioner

Abort (avbrytande av graviditet): Artificiellt avbrytande av graviditet som inte överensstämmer med definitionen på en förlossning, som leder till att ett eller flera foster (≥ 1) dör och där man vet att fostret inte dött intrauterint före ingreppet. (Definitionen i Finland.)

Farmakologisk abort: Med farmakologisk abort under den första trimestern avses avbrytande av graviditet före 12 fullgångna graviditetsveckor ($\leq 12+0$) genom en kombination av antiprogestin (mifepriston) och prostaglandin (misoprostol). Vid tidiga aborter som dessa behövs det vanligen inga kirurgiska ingrepp.

Med farmakologisk abort under den andra trimestern avses avbrytande av graviditet under den 12:e graviditetsveckan eller senare (12+1–24+0) med abortmedel (vanligtvis mifepriston) samt prostaglandin och andra läkemedel. Vid behov kombineras användningen av läkemedel med ett kirurgiskt ingrepp. (Definitionen i Finland.)

Gestationslängd: Gestationslängden räknas från den sista normala menstruationens första dag och anges som fulla veckor och dagar (veckor+dagar) (den första blödningsdagen räknas som nolldag). Gestationslängden kan också uppskattas med hjälp av en ultraljudsundersökning under graviditeten eller genom en klinisk undersökning under graviditeten. (Definitionen i Finland.)

Närmare information om begrepp och definitioner som anknyter till abort finns i handboken [Suomalainen tautien kirjaamisen ohjekirja](#) (på finska).

www.thl.fi/statistik/nordiskaborter

Kvalitetsbeskrivning (FOS)

Aborter i Norden

Statistikens relevans

Institutet för hälsa och välfärd (THL) upprätthåller och uppdaterar vartannat år statistiken över aborter i Norden. Statistiken beskriver det årliga antalet aborter i alla de nordiska länderna. Utöver antalet visas aborterna indelade enligt åldersgrupp per tusen kvinnor i samma ålder.

I statistikrapporten presenteras dessutom uppgifter om antalet aborter enligt graviditetsvecka, andelen farmakologiska aborter samt antalet aborter i förhållande till antalet levande födda. I slutet av statistikrapporten finns också uppgifter om nativiteten i Norden (antalet levande födda och det summerade fruktsamhetstalet)⁶. Statistikens datainnehåll har definierats så att det är möjligt att på ett heltäckande sätt samla in uppgifter från alla nordiska länder. Därför innehåller statistiken inte alla variabler som samlas in i den nationella statistiken över aborter.

Rapporten är avsedd för yrkespersoner inom hälso- och sjukvården, myndigheter, planerare och forskare som arbetar med reproduktiv hälsa och som behöver aktuell information om aborter och ställa landspecifika uppgifter i relation till den internationella situationen.

Verksamheten i det finländska abortregistret grundar sig på lagen om Institutet för hälsa och välfärd (668/2008) och lagen om avbrytande av havandeskap (239/1970). Information om grunderna för datainsamlingen i de övriga nordiska länderna finns på ländernas webbplatser.

Metodbeskrivning

De senaste uppgifterna har uppdaterats utifrån varje lands officiella statistik som ländernas kontaktpersoner har lämnat till THL. Kontaktpersonerna representerar organisationer som ansvarar för insamlingen av uppgifter om aborter i varje land:

- Island [Hälsostyrelsen](#) och [Statistikcentralen på Island](#)
- Norge: [Folkhälsoinstitutet i Norge](#) och [Statistiska centralbyrån i Norge](#)
- Sverige: [Socialstyrelsen](#) och [Statistikmyndigheten SCB](#)
- Finland: [Institutet för hälsa och välfärd](#) och [Statistikcentralen i Finland](#)
- Danmark: [Hälsodatastyrelsen](#) och [Danmarks Statistik](#)

Metoderna för statistikinsamling är annorlunda i olika länder. I Danmark har uppgifterna om abort under de senaste åren samlats in direkt med hjälp av det nationella sjukhusregistret som innehåller personbeteckningar. I Finland samlas uppgifter om abort in med en separat blankett som också innehåller personens identifikationsuppgifter. Även i Norge och Sverige samlas uppgifter på individnivå in med en blankett, men personens identifikationsuppgifter sparas inte i det nationella registret. Före år 2019 hade Island en separat datainsamlingsblankett, men i och med reformen av abortlagen år 2019 blev Islands sjukhusregister till en informationskälla.

I statistikrapportens textdel presenteras de begrepp som används i rapporten. I förhållande till befolkningen har man använt ett genomsnittligt befolkningstal per åldersgrupp på fem år. Befolkningsuppgifterna grundar sig på de siffror som länderna rapporterat till Nomesko (Nordiska medicinalstatliga kommittén) och siffrorna om de summerade fruktsamhetstal följer de siffror som rapporterats till Eurostat och baserar sig i regel på siffrorna från statistikmyndigheten i respektive land ^{7,8}.

⁶ I tur och ordning med denna statistik publiceras under jämna år den [Nordiska perinatalstatistiken](#) med närmare uppgifter om förlossningar och nyfödda i Norden.

⁷ Den nordiska befolkningsstatistiken finns samlad på [Nomeskos/Nososkos webbplats](#). [Sådan som 09.2.2023.]

⁸ [Mer information om Eurostats statistik över fruktsamhet](#)

Uppgifterna för Finland omfattar Åland, men uppgifterna för Danmark omfattar inte Färöarna eller Grönland⁹.

Sveriges uppgifter om aborter 2013 saknas eftersom datainsamlingen i Sverige avbröts våren 2013. Man utredde den detaljerade datainsamlingen och integritetsskyddet och beslöt att fortsätta datainsamlingen med förnyat datainnehåll i början av år 2014.

Uppgifter om Island saknas för år 2019. Avsaknaden av information på Island hör samman med den förnyade lagstiftningen år 2019 och därmed med den förnyade datainsamlingen. Uppgifterna för 2019 publiceras inte, men från och med 2020 rapporteras uppgifterna utifrån den nya datainsamlingen.

Uppgifter om Danmark saknas för 2019–2021, vilket beror på förnyelsen av det danska abortregistret. Uppgifterna för 2019–2021 fås retroaktivt när registerförnyelsen är klar.

I Finland har uppgifter om abort samlats in från alla ingreppsenheter där aborter görs inom hälso- och sjukvården. I enlighet med lagen om avbrytande av havandeskap och förordningen som utfärdats med stöd av den ska den verksamhetsenhet inom hälso- och sjukvården där åtgärden har utförts lämna in en anmälan om den utförda åtgärden till THL på en av social- och hälsovårdsministeriet fastställd blankett inom en månad efter att åtgärden har utförts.

Uppgifternas riktighet och exakthet

I varje land ansvarar de lokala statistikmyndigheterna för den egna nationella datainsamlingen och uppgifternas riktighet. Kontaktpersonen i varje nordiskt land kontrollerar och godkänner uppgifterna innan de publiceras.

Eventuella fel som hittas i statistiken korrigeras. På grund av fördröjningen i rapporteringen uppdateras även tidigare år retroaktivt. Dessa korrigeringar har dock ingen betydande inverkan på den totala trenden för antalet aborter.

De publicerade uppgifternas aktualitet och punktlighet

THL producerar statistiken över aborter i Norden en gång per två år (ojämna år). Statistiken publiceras när alla nordiska länders nationella statistik är färdigställd och publicerad. Statistiken för år 2021 publiceras undantagsvis utan Danmarks uppgifter för 2019–2021, eftersom uppgifterna ännu inte är klara vid publiceringstillfället på grund av registerförnyelsen.

Uppgifternas tillgänglighet och transparens/tydlighet

Statistiken över aborter i Norden har publicerats sedan år 1999. Statistikrapporten publiceras på [THL:s webbplats](#).

Närmare information om aborter i Finland finns på [THL:s webbplats](#). Tabellbilagorna till statistiken har i samband med denna publikation för första gången ersatts med [Sotkanet-indikatorer](#).

[Findata](#) kan bevilja forskare tillstånd att använda uppgifterna från Finlands abortregister i vetenskaplig forskning. För användningen av material från andra länder ansvarar statistikmyndigheten i landet i fråga.

Statistikens jämförbarhet

Statistiken över aborter i Norden kan användas för att uppskatta antalet aborter från 1970-talet till idag och för att jämföra antalet aborter mellan de deltagande länderna. Tabellerna är planerade och definierade tillsammans med de nordiska samarbetspartnerna och man har strävat efter att definiera variablerna enhetligt.

Det kan finnas små skillnader i tillgången på enskilda variabler. Statistikens datainnehåll har uppdaterats bland annat i takt med utvecklingen av de medicinska metoderna (farmakologiska aborter togs i bruk först i början av 2000-talet). Under statistikföringen har det inte skett några betydande förändringar i de begrepp som används i statistiken.

⁹ Uppgifter om aborter på Färöarna och Grönland finns i [Nomeskos nordiska databas](#).

Finlands gällande lag om avbrytande av havandeskap är från år 1970. Den väsentligaste ändringen kom i och med lagen om ändring av lagen om avbrytande av havandeskap (572/1985), vars 5 a § innebär att abort på fosterindikation är tillåten före den 24:e fullgångna graviditetsveckan ($\leq 24+0$). Uppgifter om aborter ingår sedan år 1983 i THL:s elektroniska databas.

Tydlighet och enhetlighet/överensstämmelse

Statistikrapporten innehåller heltäckande riksomfattande uppgifter om utförda aborter. Uppgifterna för tidigare år uppdateras efter behov retroaktivt, men de ändringar som görs i tidigare uppgifter har konstaterats vara ganska små.

Observationer om statistiken för år 2021

Uppgifter om Danmark saknas för 2019–2021. Uppgifterna från Danmark färdigställs senare och kommer att kompletteras i nästa statistikrapport som publiceras 2025.

I Sveriges statistik för 2020 saknar 2,7 procent av aborterna uppgifter om personens ålder vilket betyder att siffrorna per åldersgrupp i Sverige är något lägre än i verkligheten.

Tabellbilagorna till statistikpublikationen har för första gången ersatts med [Sotkanet-indikatorer](#).